

Täysistunto

Torstai 19.11.2020 klo 15.59—20.17

3. Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Lakialoite LA 9/2020 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettuja asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.03 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvää kansainvälistä miestenpäivää vielä kaikille ja hyvää eturauhassyöpäseulontapäivää, Sinistä päivää. Tämä on tärkeä päivä. Käsittelyssä on nyt lakialoitteeni miesten eturauhassyöpäseulontojen järjestämiseksi. Tällä lakialoitteella on laaja kannatus tässä salissa. Sen on allekirjoittanut 141 kansanedustajaa, ja haluankin lausua lämpimän kiitoksen jokaiselle allekirjoittaneelle. Tämä on todella meidän kaikkien yhteinen asia. Kiitos myös niille lääkäreille, potilasjärjestöjen edustajille ja potilaille, jotka ovat olleet tukemassa asian eteenpäinvientiä.

Tällä lakialoitteella siis ehdotetaan, että eturauhassyöpäseulontojen järjestäminen [Hälinää — Puhemies koputtaa] lisätään viralliseen kansalliseen seulontaohjelmaan. Terveystieteidenhuoltolakiin esitetään lisättäväksi uusi pykälä kuntien järjestämistä miesten eturauhassyöpäseulonnoista. Seulontojen käytännön järjestämisestä, kohderyhmästä ja seulontajoukoista tulee säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista.

Eturauhassyöpä on miesten yleisin syöpä. Siihen sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä ja kuolee joka vuosi yli 900 miestä. Eturauhassyövän esiintyvyys on kasvanut voimakkaasti vuosikymmenien kuluessa. Vuoden 2018 lopussa Suomessa oli yli 55 000 eturauhassyöpää sairastavaa potilasta. Määrä on kolminkertaistunut vuoden 2000 alusta lähtien, ja tällä hetkellä yli 30 prosenttia syöpää sairastavista miehistä on eturauhassyöpäpotilaita. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen arvion mukaan vuonna 2025 eturauhassyöpään sairastuu Suomessa jo 7 000 miestä vuodessa.

Euroopassa sairastuu vuosittain yli 400 000 miestä ja kuolleisuus on noussut nopeassa tahdissa yli 100 000 mieheen vuodessa. Siksi Europa Uomo, eturauhassyöpäjärjestöjen katto-organisaatio, ja Euroopan urologiyhdistys ovat suositelleet kiireellisesti eturauhassyövän seulonnan aloittamista kaikissa Euroopan maissa.

Syövän varhainen havaitseminen on äärimmäisen tärkeää. Syöpä on saatava kiinni, ennen kuin se on ehtinyt levitä. Eturauhassyöväälle on tyypillistä, että niin kauan kuin se kas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

vaa eturauhasta ympäröivän kapselin sisällä, se ei useinkaan aiheuta oireita. Siksi tauti pääsee usein leviämään, ennen kuin se aiheuttaa miehelle merkittäviä oireita.

Seulonnat voidaan toteuttaa verikokeen tai kuvantamistekniikan avulla. Eturauhassyöpään meillä on tällä hetkellä käytössä helposti otettava PSA-verikoe. PSA-arvo nousee useimmissa, yli 80 prosentissa eturauhassyöpätapauksista. Kehittyneellä magneettikuvaustekniikalla eturauhassyöpä voidaan havaita, kuvantaa hyvin varhaisessa vaiheessa, ja koepalat muutosalueelta voidaan nykyisin myös ottaa tarkasti, kohdennetusti ja päästä tarkkaan syöpädiagnosiin ja syövän tyyppitykseen.

PSA-arvoa nostaa jonkin verran myös iän mukanaan tuoma eturauhasen hyvänlaatuinen suureneminen ja esimerkiksi eturauhastulehdus. Eturauhassyöpäseulontoja onkin joidenkin taholta myös vastustettu sillä perusteella, että ne aiheuttaisivat miehille turhaa huolta ja ahdistusta ja aiheuttaisivat yli diagnostiikkaa ja ylihoitoja. Vuosia ja vuosikymmeniä sitten näin on varmaan ollutkin. Nykyisin tilanne on kuitenkin toinen. Erittäin kehittyneet magneettikuvaustekniikat ja kohdennettu näytteenotto ja myös parempi ymmärrys PSA-arvosta on poistanut edellä mainitut vastustuksen perustelut.

Diagnoosin varmistuttua ja syöpätyypin tarkennuttua ammattitaitoiset lääkärit käyvät tilanteen ja tarvittavat hoito- ja seurantavaihtoehdot läpi ja päättävät niistä yhdessä potilaan kanssa. Hoito ja seuranta tulevat siis tarkennetusti tarpeen mukaan. Hoidot ovat myös kehittyneet. Sädehoito on tarkkaa, ja leikkaushoitoa vaativillekin on tarkkaa robottivälineillä kirurgiaa tarjolla. Tilanne, osaaminen ja mahdollisuudet ovat aivan toiset kuin 90-luvulla.

On myös huomattava, että eturauhassyövän varhaisen havaitsemisen ja varhaisen hoitojen myötä vältytään syövän myöhäisen vaiheen hoitojen kalliilta kustannuksilta, ja miehen elämänlaatua voidaan myös paremmin vaalia. Alan asiantuntijoiden mukaan miehet, jotka kuuluvat riskiryhmään, toisin sanoen miehet, joiden lähisuvussa on nuorella iällä sairastettua eturauhassyöpää tai usealla miehellä lähisuvussa isän tai äidin puolelta on eturauhassyöpää, tulisi seuloa jo 40-vuotiaana. Muut miehet tulisi seuloa ikävuodesta 50 lähtien.

Suomessa naisilla on säännöllisesti tehtävä kohdunkaulan syövän seulonta ollut jo yli 50 vuotta ja kattava rintasyövän seulonta, mammografia, yli 30 vuotta. Rintasyöpään sairastuu vuosittain lähes saman verran naisia kuin miehiä sairastuu eturauhassyöpään.

Arvoisa puhemies! Hallitus on hallitusohjelmassaan voimakkaasti painottanut tasa-arvon toteutumista kaikilla sektoreilla. Eturauhassyöpäseulonta on tärkeää miesten terveyden, syövän varhaisen havaitsemisen, hoitojen ja elämänlaadun vuoksi. Emme voi menettää joka vuosi yli 900:aa miestä tälle sairaudelle. Sen lisäksi myös miesten tasa-arvon kannalta on tärkeää saada miehille mahdollisimman nopeasti kattava, oma eturauhassyövän seulonta.

Arvoisa puhemies! Toivon aloitteelle pikaista käsittelyä. Toivon, että saamme pikaisesti eturauhassyöpäseulonnat Suomessa käyntiin miesten ja perheiden parhaaksi. — Kiitos.

17.10 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Sari Tanukselle hyvästä aloitteesta ja kaikille aloitteen allekirjoittaneille — meitä oli tässä pitkä lista nimiä. Kiitos myös eduskunnalle tästä hienosta ajoituksesta, että tätä aloitetta käsitellään tänään miestenpäivänä. Niin kuin edustaja Tanus tässä sanoi, tämä on myös tasa-arvokysymys, ja itse näen, että tämä päivä erityisen hyvin sopii tämän lakialoitteen käsittelylle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

On hyvä huomata, että miesten keski-ikä on muistaakseni 5—7 vuotta alempi kuin naisilla. Se on yksi syy, minkä takia tätäkin asiaa kannattaa viedä eteenpäin.

Toinen näkökulma on se, että miehillä on perinteisesti pienempi kiinnostus, halu tai uskallus mennä lääkärin vastaanotolle, vaikka selvä tarve olisi olemassa, ja kun tällöinen seulontamahdollisuus olisi tarjolla, niin kynnys varmasti tämänkin asian hoitamiseen olisi pienempi.

Edustaja Tanus sanoi, että tätä on joissain piireissä jonkin verran vastustettu sillä perusteella, että tällöinen seulonta aiheuttaisi turhaa huolta ja ahdistusta, mutta itse ajattelen, että asia on juuri päinvastoin. Toisaalta voisi tietysti kysyä, että kun näitä kohdunkaulan syöpä- ja rintasyöpäseulontoja tehdään, niin eivätkö ne sitten aiheuta ahdistusta. Minä luulen kyllä vahvasti, että suurin ahdistus tulee siitä, että kunnan tarkastuksia ja hoitomahdollisuuksia ei ole tarjolla.

Kiitos hyvästä aloitteesta.

17.12 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Hyvää miestenpäivää kaikille! Kannatan edustaja Tanuksen tärkeää lakialoitetta, jossa ehdotetaan terveydenhuoltolain muuttamista siten, että miesten eturauhassyöpäseulontojen järjestäminen lisätään kansalliseen seulontaohjelmaan. Haluan nostaa tässä yhteydessä esille myös edustaja Jokisen aikoinaan tekemän vastaavan sisältöisen toimenpideohjeen.

Suomen yleisin syöpä, miesten eturauhassyöpä, tappaa vuodessa todella 900 suomalaista miestä. Eturauhassyöpään sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä, ja se koskettaa tänään yli 50 000:ta suomalaista miestä ja näiden läheistä. THL arvioi tosiaan syövän esiintyvyyden edelleen kasvavan. Tähän pääosin ikääntyneiden syöpään sairastuu vuosittain myös alle 50-vuotiaita miehiä.

Eturauhassyöpälle on tosiaan tyypillistä, että se voi olla vuosia oireeton, jolloin se pääsee varkain leviämään. Eturauhassyöpän ennuste on hyvä, jos syöpä havaitaan varhaisessa vaiheessa, ennen kuin se on päässyt aggressiiviseksi ja leviämään. Varhainen ja oireeton eturauhassyöpä voidaan havaita mittaamalla verestä PSA-arvo, ja sitä tulisikin mitata säännöllisesti 45 vuoden iästä alkaen. PSA-seulonnan ja kehittyneen muun diagnostiikan avulla eturauhassyöpä voidaan havaita ja hoitaa ennen kuin on liian myöhäistä. Toisin kuin naisten rintasyöpää ja kohdunkaulan syöpää, eturauhassyöpää ei kuitenkaan väestötasolla seulota, kuten edustaja Tanus toi esille. Näin on siitä huolimatta, että seulontojen avulla voitaisiin pelastaa jopa kolmannes miehistä, jotka eturauhassyöpään kuolevat, kuten lakialoitteessa tuodaan esille. Eikö miesten syövän seulonnan puuttuminen ole vakava tasa-arvo-ongelma?

Arvoisa puhemies! Eturauhassyöpän varhaisempi diagnosointi voi säästää myös sairaanhoidon kustannuksia, kun syöpä ei pääse kehittymään pitkälle. Miesten elämänlaadun kannalta varhainen eturauhassyöpän hoito on tärkeää, koska siten voidaan välttää merkittävät haittavaikutukset. Tosiaan PSA-seulontoja on vastustettu muun muassa siksi, että kaikki eturauhassyöpätapaukset eivät kehity miehen eliniän aikana vaarallisiksi ja kiltin syövän diagnosointi voisi lisätä huolta. Kuitenkaan syöpätapauksista ei tiedetä, mitkä niistä kehittyvät aggressiivisiksi ja leviävät ja mitkä pysyvät kurissa miehen eliniän. Ylidiagnosoinnin ja -hoidon riskiä ovat pienentäneet kehittyneet jatkotutkimusmenetelmät. Näin ollen järkisyys, miesten terveyden ja hengen suojele sekä tasa-arvopyrkimykset puoltavat miesten väestötason PSA-seulontojen aloittamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tänään on hyvä muistuttaa myös siitä, että PSA-testiin voi mennä ja pitää mennä ilman väestötason seulontaakin. Oman terveyden tutkituttaminen ei ole ikään-tyville suomalaisille miehille aina helppoa, voi olla korkea kynnyks mennä testiin. Se kynnys kannattaa ylittää, koska se voi pelastaa elämänlaadun ja hengen.

17.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä edustajakollega Sari Tanus ja hyvät edustajakollegat! Hyvää miestenpäivää kaikille miehille, Sinistä päivää, miesten marraskuuta! Eturauhassyöpä on miesten ja samalla myös koko maamme yleisin syöpä. Eturauhassyöpään sairastuu vuosittain, niin kuin olemme täällä tänään kuulleet, yli 5 000 miestä, ja heistä tällä hetkellä jopa yli 900 kuolee.

Liian usein eturauhassyöpä löytyy siis liian myöhään, näin siis vasta laajalle levinneenä. Meidän miesten kynnys hakeutua hoitoon onkin usein liian korkea. Kipua ei valiteta, ollaan, että kyllähän miehen pitää kestää ja kyllähän minä pärjään. Usein oireita ei myös tunnisteta tai oteta niitä siis riittävän vakavasti. Verikokeesta tehtävä niin sanottu PSA-testi onkin tehokas keino puuttua tähän ongelmaan. Sitä ehdotetaan tässä lakialoitteessa miesten niin sanotuksi seulonnaksi. Seulonnalla eturauhassyöpä voitaisiin havaita jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Naisillehan Suomessa kohdunkaulan syövän seulonta on tehty jo yli puoli vuosisataa, yli 50 vuotta, ja kattavaa rintasyövän seulontaa eli mammografiaa yli 30 vuotta. On arvioitu, että jopa kolmannes nyt eturauhassyöpään kuolevista olisi voitu pelastaa seulonnan avulla. Puhutaan siis vuositason jolla jopa noin 300 veljestä, jotka tähän kuolevat. Miesten tasa-arvonkin kannalta olisi siis enemmän kuin tärkeää saada nopeasti aikaan kattava eturauhassyövän seulonta.

Tänään, Sinisenä päivänä, täällä eduskunnassa käsitellään lakialoitetta, jonka on tehnyt edustajakollegamme Sari Tanus, ja sen on allekirjoittanut iso määrä tämän salin kansanedustajia. Hetken kuluttua eduskunnan rappusilla järjestetään tilaisuus ystävämme Jukka Salmen johdolla, tilaisuus, missä 900 hautakymtilää on muistuttamassa eturauhassyöpään kuolleista miehistä. Sinistä päivää vietettiin ensimmäisen kerran Suomessa vasta viime vuonna, 19. marraskuuta 2019, kansainvälisenä miestenpäivänä.

Kampanjan ydintavoite on siis eturauhassyövän seulontojen aloittaminen 45 vuotta täytäneiltä miehiltä samaan tapaan kuin rintasyöpäseulontaa tehdään naisille. Eturauhassyövän tärkein riskitekijähän on nimenomaan ikä, ei siis vielä välttämättä varsin korkeakaan ikä vaan jo 45 vuoden ikä. Sairastuneiden keski-ikä on kuitenkin noin 70 vuotta. Muita syöpäriskiä lisääviä tekijöitä ovat muun muassa ylipaino, runsas eläinrasvojen käyttö, tupakointi mutta myös perinnöllisyys.

Perinnöllisyyden osuus on kuitenkin vain noin 5—7 prosentin luokkaa. Perinnöllisten riskitekijöiden osuutta voidaan epäillä, mikäli suvussa on useammalla mieshenkilöllä todettu eturauhassyöpä ja mikäli tauti löydetään huomattavan nuorena, esimerkiksi jo alle 55 vuoden iässä. Tätä perinnöllisyysuhkaakin kannattaa meistä miehistä jokaisen pitää mielessä ja selvittääkin omaa taustaa.

Pari vuotta sitten Suomessa alkoi laaja tutkimus, vasta pari vuotta sitten, eturauhassyövän seulonnoista. Olemme siis kovasti takamatkalla rintasyöpään verrattuna, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Tänään, hyvät kansanedustajakollegat, käsittelemme kristillisdemokraattien kansanedustajan Sari Tanuksen lakialoitetta. Haluan antaa tälle lakialoitteelle myös tässä keskus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

telussa täyden tukeni. Pidetään siis toisistamme huolta, pidetään läheisistämme huolta, mutta ollaan myös itsekkäitä ja pidetään itsestämmekin huolta. Hyvää miesvoimaa!

17.21 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Hyvää kansainvälistä miestenpäivää tänään torstaina kaikille miehille: nuorille miehille, keski-ikäisille miehille, vähän vanhemmille miehille. [Timo Heinonen ja Kari Tolvanen: Kiitos!] — Olokaa hyvä, niin täällä kuin siellä kotona, te, jotka seuraatte Areenaa.

Puhukaa, miehet, menkää lääkäriin, kertokaa, mikä teitä vaivaa. Mitä me voimme tehdä, me äidit, me naiset? Kannustetaan teitä, kannustetaan niitä pieniä poikia, joita meillä on kotona, kerrotaan, että sanokaa, jos johonkin sattuu, ja että ei ole mitään hävettävää, menkää lääkäriin silloin, kun jokin vaivaa. Tähänhän sitä on tottunut, pitkä ura hoitajana takana, joten olen kohdannut paljon ikäihmisiä, jotka ovat kertoneet, että minähän en lääkärille lähde, ja jokainenhan meistä jonkun kanssa ehkä siellä kotona taistelee, että saisi sen siitä viereltään lääkäriin.

Mutta kiitos, edustaja Sari Tanus, tästä hyvästä lakialoitteesta, jossa esitetään, että eturauhassyöpäseulontoja ryhdyttäisiin järjestämään. Kannatan tätä suuresti. Miesten eturauhassyöpä on Suomen yleisin syöpä. Suomessa eturauhassyöpään sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä, ja sairauten kuolee joka vuosi yli 900 miestä. Me puhumme isoista määristä ihmisiä, jotka tämän sairauden kohtaavat.

En malta olla mainitsematta tässä puheessani myös muita syöpäsairauksia. Me olemme viettäneet tällä hetkellä marraskuussa keuhkosityöpäkuukautta, eli katse myös keuhkosityöpään päin. Me olemme myös puhuneet paljon suolistosyövästä, joka on myös erittäin salakavala ja vaarallinen sairaus, ei anna itsestään mitään merkkejä. Katse myös sinne suolistosyöpiin. Olen tehnyt asiasta lakialoitteen, ja valitettavasti se aloitteeni ei saanut kovinkaan montaa allekirjoitusta johtuen ehkä juuri siitä, että olemme olleet hieman koronaerityksissä ja allekirjoituksia pitäisi pyytää sähköisesti, joten olen päättänyt, että uusin tuon lakialoitteeni, jotta mahdollisimman moni saisi siihen allekirjoituksensa. Se liittyy myös seulontoihin, koska seulonta jos joku on kaikkein edullisinta ja parhainta ennaltaehkäisyä. Hyvässä vaiheessa löydetty syöpäkasvaimet voidaan hoitaa paremmin kuin myöhäisessä vaiheessa löydetty.

Arvoisa herra puhemies! Olin tänään Musiikkitalolla Suomen syöpäpotilaat ry:n tilaisuudessa kuuntelemassa keuhkosityöpäasioita, ja oli hyvä muistutus, että jopa 15 prosenttia niistä, jotka sairastuvat tuohon sairauteen, ei koskaan tupakoi, eli keuhkosityöpä on asia, josta pitää myös puhua ja miettiä, tulisiko sitäkin kenties seuloa. Hyvä, hoksaava lääkäri — lääkärille pääsy ylipäänsä — siellä terveysasemalla saattaa kysäistä siltä potilaalta, että hei, milloinkaan on viimeksi otettu se keuhkokuva. Ja se yksi keuhkokuva, se thorax-röntgen, jossa me kaikki olemme joskus käyneet, voi paljastaa sen, että esimerkiksi keuhkosityöpä on aluillaan. Se pieni huomaaminen, keuhkothorax silloin tällöin, voi olla se avain siihen, että keuhkosityöpä löydetään mahdollisimman hyvissä ajoin. Ja pidetään huoli siitä, kun teemme täällä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, että oikeasti tavoite siitä, että terveysasemilla olisi lääkäreitä ja ihminen saisi sen ajan ja pääsisi siihen röntgeniin, toteutuisi, että nämä asiat toteutuisivat. Pidetään myös hyvä huoli siitä, että meidän miehemme saavat ansaitsemaansa hoitoa ja pääsevät seulontoihin ja sitä kautta yhä useampi eturauhassyöpätapaus löydetään. Se on kuin laittaisimme rahaa pankkiin. Haluamme, että meidän miehemme pysyvät terveinä, he ovat sen ansainneet.

Ja kiitos vielä, Sari Tanus, tästä hyvästä lakialoitteesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

17.25 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin hyvää miestenpäivää myös minun puolestani ja kiitos edustaja Tanukselle tästä erittäin tärkeästä aloitteesta — olen tämän itsekin allekirjoittanut lukuisten muiden edustajien tavoin.

Haluaisin itse nostaa tässä yhteydessä esiin asian, jonka myös edustaja Tanus jo puheenvuorossaan mainitsi, ja tämä asia on huoli toiseen seulontaan liittyen, nimittäin naisten kohdunkaulan syövän seulontaan. Tänään juuri syöpäjärjestöiltä tuli ulos tiedote, jossa kerrottiin useiden naisten epäröineen keväällä osallistua kyseiseen seulontaan koronaepidemian vuoksi. Nyt onkin tärkeää tarjota kaikille keväällä seulontaan osallistumattomille uusi mahdollisuus osallistua tähän tärkeään seulontanäytteenottoon.

Lakisääteinen seulontahan ulottuu tällä hetkellä 30—60-vuotiaisiin naisiin, mutta sen tulisi ulottua myös tätä nuorempiin ja tätä vanhempiin. Osa kaupungeista, kuten esimerkiksi Helsinki, on ottanut mukaan jo 25- ja 65-vuotiaiden ikäluokat, ja syöpäjärjestöjen tutkimuksen mukaan 65-vuotiaiden kutsuminen kohdunkaulan syövän seulontaan Helsingissä on pienentänyt merkittävästi kohdunkaulan syövästä johtuvaa kuolleisuutta, joten toivon suuresti, että tämä asia myös etenee samoin kuin edustaja Tanuksen aloite. — Kiitos.

17.26 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa herra puhemies! Minunkin puolestani kaikille miehille hyvää kansainvälistä miestenpäivää. Tämä edustaja Sari Tanuksen erinomainen lakialoite saa minultakin lämpimän vastaanoton, ja toivon, että se etenee. Me tarvitsemme syöpäseulontoja entistä enemmän. Kuten edustaja Juvonenkin toi omassa hyvässä puheenvuorossaan esille, myös suolistosyövät jäävät usein toteamatta varhaisessa vaiheessa, vaikka juurikin ne pitäisi saada mahdollisimman nopeasti diagnosoitua, jotta se ennuste sitten olisi parempi, jotenka näillä seulonnoilla todellakin voidaan säästää ihmishenkiä, kun niitä tehdään tarpeeksi ajoissa, sillä monetkaan syövät eivät tosiaan siinä alkuvaiheessa oireile.

Yksi esimerkki tuttavastani on sellainen, että hän oli noin 30-vuotias, kun hän meni kyhmyntakia lääkäriin, ja häntä ei otettu vakavasti. Hänen piti mennä toiselle lääkäriin, joka sitten otti tosissaan ja otti rinnasta koepalan ja totesi, että aggressiivinen pahanlaatuinen syöpäkasvain. Onneksi hän haki sen toisen lääkärin diagnoosin eikä uskonut sitä, että kun on nuori, niin ei voi sairastua rintasyöpään, vaan että kaiken ikäisenä se syöpä voi meidät kohdata ja kaiken ikäisten pitää ottaa tosissaan ja vakavasti, kun niitä oireita tulee.

Sen takia itsekin allekirjoitin tämän aloitteen, että on tärkeätä, että myös miehille järjestetään seulontoja ja että kaikille tulee se kutsu seulontoihin, jotta kukaan ei jäisi niiden ulkopuolelle. Itsekin tahdon rohkaista ihmisiä hakemaan apua ajoissa ja ottamaan yhteyttä lääkäriin heti, kun tulee oireita tai joku asia vaivaa, eli ei tarvitse hävetä mitään.

Hyvät edustajat! Tämä aloite on todellakin yli sadan, oliko 140:n, edustajan allekirjoittama, jotenka toivottavasti tämäkin loistava aloite sitten menee lainsäädäntöön asti ja pääsemme jo ensi vuonna näitä seulontoja tekemään.

17.29 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Myös minä kiitän edustajakollega Tanusta tästä hyvästä lakialoitteesta, ja mikä parempaa, kiitoksia myös tuonne puhemiesthistölle siitä hienosta eleestä, että tämä asia käsitellään juuri tänään kansainvälisenä miestenpäivänä.

Edustaja Myllykoski haluaa olla säätämässä lakia, joka mahdollistaa poikien ikääntyesään olevan mukana kansallisessa seulonnassa. Miesten hoitoon hakeutuminen on kynnykseltään korkeampi kuin naisten. Me olemme vähän jukuripäisiä ja koetamme kipujemme kanssa pärjätä arjessa, ja senpä takia tällainen seulonta olisi niin automaattista ja varmasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

yhteiskunnan kustannusten kannalta erityisen tärkeä. Ei ole ilmaista hoitaa viittä tuhatta syöpäsairasta. On varmasti helpompi ikäluokittain seuloa pienemmillä kustannuksilla, ja se tästä seuraa.

On siis tärkeää, että pelastetaan tyttöjen ja poikien isät ja perheet ja lähisukulaiset siltä murheelta, että omainen menehtyy eturauhassyöpään. Meidän on syytä nyt toteuttaa tämä lakihanke, sillä se on kaikkien meidän etu. PSA-verikokeella voimme sitä syöpää todentaa, ja voin omalta kohdaltani sanoa, että kyllä jokaisen verikokeen yhteydessä, kun vuosittain käyn, pyydän erikseen, että myös tämä otetaan, sillä en pelkää sitä tietoa niin paljoa kuin sitä mahdollisuutta, että olisin sairastunut tai sairastuisin — olisin hoidossa aiemmin ja mahdollisuuteni olisi selvitä.

Tähän loppuun haluan vielä erikseen kiittää edustaja Tanusta tästä lakialoitteesta ja oikeastaan meitä kaikkia, jotka sen allekirjoitimme. Viedään siis tämä laki niin sanotusti maaliin ja toivotaan perheille ja isille, pojille parempaa huomista.

17.32 Kari Tolvanen kok: Arvoisa herra puhemies! Minäkin yhdyn kiitoksiin edustaja Sari Tanukselle tästä loistavasta lakialoitteesta, joka toivottavasti johtaa — mahdollisimman nopeasti — lainsäädännön kehittymiseen ja meidän miesten aseman parantumiseen.

Tosiaan tämä eturauhassyöpähän on Suomen yleisin syöpä, ja me emme puhu mistään ihan pikkuasioista. Yli 5 000 miestä vuodessa sairastuu ja yli 900 kuolee tähän. Toki se on sille potilaalle ihan kamala asia, mutta mietitään seurannaisvaikutuksia. No, okei, me miehet olemme yksinäisiä aika paljon, että eihän meillä ole kavereita, mutta kun joillain muutama saattaa olla ja on perhettä ja muuta, niin se kuitenkin säteilee aika moneen sataan, tuhanteen ihmiseen, kun joku sairastuu. Eli ei voi ajatella pelkästään näitä potilaita vaan myös potilaiden läheisiä, eli tämä on tosi iso asia ja koskee isoa ihmisryhmää.

Se vain on tosiasia, että näillä minun ikäluokkani miehillä — käytetään nyt nimitystä ”setämies” — ja ehkä jossain ammattikunnissakin on tämmöinen ajatusmaailma, että tosimiehen ensimmäinen lääkäri on patologi. Se on tietysti vähän synkkää ajattelua, mutta siinä voi olla pikkasen totuuttakin. Minä olen täällä ja muuallakin tavannut nuoria miehiä, ja onneksi he ovat paljon fiksumpia, parempia ja kunnollisempia kuin me olemme. Tietenkään en nyt halua yleistää muihin edustajiin, mutta kuitenkin tämä meidän ikäluokkamme on tietysti vähän sitä, mitä on. Sen takia ehkä sinne lääkäriin olisi sitten helpompi mennä näihin testeihin, seulontoihin, kun ne koskisivat meitä kaikkia, ei tarvitsisi tilata aikaa mistään. Se voi olla monelle meistä iso kynnyks. Elikkä kaikki vain sitten testeihin, ja silloin tosimieskin sinne menee, kun kutsu käy.

Tässä on nyt tätä PSA-verikoetta vähän kyseenalaistettu, kun se on epävarma. No, täytyy sanoa, että tässä mieluummin kuitenkin eläisin tämän tiedon kanssa kuin tietämättömyyden kanssa, elikkä olisi vaikka se tieto, että on joku kasvain. Se, onko pahan- vai hyvänlaatuinen, vaatisi sitten jatkotutkimuksia, mutta olisi tämä asia mukava tietää ja käydä niissä tutkimuksissa.

Tässä toivon nyt tietysti tasa-arvoa. Naisilla on erilaisia syöpäseulontoja ollut jo pitkään — pitää ollakin, ja niitä pitää laajentaa — mutta kun me miehet olemme jääneet tässä jälkeen, niin toivoisin, että päästäisiin tasa-arvoon, etenkin kun se koskee meitä setämiehiä, jotka nyt emme niin mediaseksikkäitä keskusteluissa ole, jotta mekin pääsisimme edes tässä asiassa tasa-arvoiselle linjalle. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

17.35 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa puhemies! Minäkin toivotan kaikille miehille hyvää kansainvälistä miestenpäivää, ja kiitokset edustaja Tanukselle tästä aloitteesta. Tämä erittäin suuri edustajien nimikirjoitusten määräkin tässä osoittaa, että tämä on koettu hyvin tärkeäksi.

Mutta minä nostaisin esille vielä tämän suomalaisen työterveyshuollon, sen merkityksen ennen kaikkea esimerkiksi meidän osaltamme tai sitten työyhteisöjen osalta. Siellähän terveystarkastuksien yhteydessä tietyn ikäisille miehille tehdään jo näitä PSA-testejä, ja muistelen, että meikäläiseltäkin on verestä otettu tämä PSA-testi siitä eteenpäin, kun täytin 50. Ja tämä tietysti suojaa niitä, joilla tämä mahdollisuus on, mutta kun kaikilla ei ole, niin tämä seulontamahdollisuus olisi sitten tiettyjen vuosien välein suomalaisille miehille erinomainen.

Toivon tietenkin tälle lakialoitteelle menestystä. Kansanedustajien lakialoitteet eivät ole kovin hyvin läpäisseet tätä seulaa, mutta toivon todella, että hallituskin ottaa nyt tästä onkeensa ja lähtee viemään tätä asiaa eteenpäin. Kiitoksia tästä, ja menestystä lakiesitykselle.

17.37 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän edustajakollega Sari Tanusta tästä lakialoitteesta ja siitä työstä ja vaivannäöstä, mikä oli tämä mittavan nimilistan kerääminen. Itsekin tämän allekirjoitin, luonnollisesti.

Sen verran lähellä vielä on työskentely terveydenhuollossa, että suhtaudun hyvin käytännöllisesti, voisiko sanoa, operatiivisesti tähän asiaan ja ryhdyin tässä laskemaan ja miettimään ihan käytännön tasolla. Meillä on yli 50-vuotiaita miehiä noin miljoona Suomessa. Jos testi tehtäisiin täysin kattavasti esimerkiksi joka kolmas vuosi, niin se tarkoittaisi 300 000:ta testiä vuodessa. Tarkistin juuri, että yksityissektorilla pelkän testin hinta on noin 50 euroa, kunnallisella puolella varmaan edullisempikin. Testi tietenkin on vain osa näistä kuluista. Mutta jos nyt ihan tämän 50 euroa kerron sitten sillä 300 000:lla, niin siitä saamme 15 miljoonaa euroa. Se on minusta varsin vähäinen kustannus kaiken kaikkiaan. Tietysti osa näistä miehistä tässä äskeisessä laskemassa on jo nyt aikaisemminkin käynyt tässä testissä, mutta tällaisista luvuista voidaan ihan mielekkäästi kuitenkin puhua.

Tähän liittyy tietenkin myös sitten se, että meidän tulee kaikin mahdollisin tavoin järjestää niin, että meillä ylipäätänsä hoitoon pääsy on parempaa kuin se on tällä hetkellä. Vaikka tämä testi, ihan niin kuin täällä kerrottiin, voidaan tehdä ihan ilman lähetettäkään tällä hetkellä, niin kuitenkin se vaatii sitten käytännössä lääkärin vastaanotolle pääsyä ja keskustelua näistä asioista ja jatkoasioista sopimista.

Mutta sen verta haluan vielä ihan tähän loppuun sanoa, että kun siis kannatan tätä voimakkaasti, niin otin tässä juuri äsken esille vuonna 2018 eli aika tuoreeltaan julkaistun tieteellisen tutkimuksen, joka ei ollenkaan ollut sitä aikakautta, johon tässä jo viitattiin, jolloin oli paljon epäilyksiä tästä PSA-testistä. Kaksi vuotta sitten julkaistiin tieteellinen tutkimus, jossa Suomessa oli seurattu 80 000:ta miestä, jotka oli jaettu kahteen ryhmään, joista toiselle tehtiin PSA-seulonta joka neljäs vuosi ja joista toiselle ei tehty. Ja sitten oli 20 vuoden seurannassa todettu, että terveydenhuoltokustannukset olivat noin 10 prosenttia suuremmat niillä, joille testiä ei oltu tehty — siis nimenomaan eturauhassyöpään liittyvät kustannukset — mikä viittaa siihen, että kun heillä mahdollisesti on sitten syöpä ilmaantunut, niin hoito on tullut niin myöhään, että kustannukset ovat suuremmat. Mutta sitten kun katsottiin siitä toisesta suunnasta eli sitä 900:n joukkoa, joka oli menehtynyt tähän syöpään, niin silloin kustannukset olivat taas suuremmat niillä, jotka olivat olleet näissä seu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

lonnoissa mukana. Tämä käsitteli vain kustannuksia. Se ei tässä ole tietenkään tärkein asia, koska kustannukset eivät ole mitkään [Puhemies koputtaa] järin suuret. — Kiitoksia.

17.40 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi kiitokset puhemiesneuvostolle siitä, että poikkeuksellisesti kansanedustajan tekemä lakialoite käsitellään ennen hallituksen esityksiä. Tämän lakialoitteen allekirjoitti 141 kansanedustajaa, eli periaatteessa, käytäntöjen mukaan, me tietysti käsittelemme sitä yhtä kiireellisellä tavalla kuin hallituksen esityksiä. Tämä tietenkin liittyy osittain tähän miestenpäivään. Kiitokset siitä, että te olette huomioineet sen, ja kiitokset edustaja Tanukselle siitä, että olette tehnyt tämän lakialoitteen.

Hetken kuluttua, arvoisa puhemies, tuolla eduskunnan ulkopuolella on tilaisuus miestenpäivään liittyen, Siniseen päivään liittyen. Eturauhassyöpäteemaa tullaan käsittelemään siellä samassa hengessä kuin tässä salissa.

Ihan ensimmäiseksi näistä faktoista. Faktat on melko selkeästi tänään jo kuvattu, mo-
neen kertaan. Eturauhassyöpä on yleisin miesten syöpä Suomessa. Meillä on yli 50 000 miestä, jotka kärsivät tällä hetkellä eturauhassyövästä tavalla tai toisella. Vuosittain viitisentuhatta tapausta löydetään. Luku 900 on tullut teille tutuksi, se on kuolleiden määrä vuosittain. Nämä ovat ne faktat. PSA-seulontaa tehdään, ja sen kautta löydetään näitä tapauksia — jos ne löydetään vielä etukäteen, niin sen parempi, koska silloinhan meillä hoitettavuusmahdollisuudet ovat huomattavasti suuremmat.

Arvoisa puhemies! Yksittäinen esimerkki ei yleensä ole todiste laajemmasta ilmiöstä yhteiskunnassa, mutta yksittäinen esimerkki on todiste kylläkin yksilölle, ja minä haluan kertoa teille yksittäisen esimerkin: Eduskuntavaalit vuonna 2003. Valituille kansanedustajille tehdään terveystarkastus vaalien jälkeen, ja kaikille mieskansanedustajille tehdään PSA-testi. Kimmo Kiljunen valittiin eduskuntaan vuonna 2003, hänelle tehtiin testi, ja tuli lääkäriltä soitto: ”Teillä PSA-luku on kriittinen. Teillä on eturauhassyöpä.” Luku oli 7 tuossa kohdassa, avaan sen verran. Pääsin välittömästi hoitotoimenpiteiden piiriin, ja kiitos suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän, kiitos tämän mittavan tavan, millä me otamme kiinni nämä ilmiöt, edustaja Kiljunen on tässä kaikilla sielun ja ruumiin voimillansa ainakin siltä osalta, että eturauhassyöpä on ehdottomasti voitettu. PSA-arvot ovat näkymättömissä, ne ovat alle nollan, ja ne eivät edes tulleet leikkauksen seurauksena vaan brakyhoidon seurauksena, joka on jättänyt kaiken toimintakyvyn entiselleen.

Arvoisa puhemies! Minä toivoin välittömästi tuon toimenpiteen jälkeen, tuon kokemuksen jälkeen sitä, että kansalaisia kohdeltaisiin Suomessa tasavertaisesti — ei ainoastaan miesten ja naisten välillä, vaan muutkin miehet saisivat tasavertaisesti saman kohtelun kuin kansanedustajiksi valittavat miehet. Meille tehdään tämä PSA-testi kerran neljässä vuodessa. Tiedänpä jopa muitakin kansanedustajia, jotka ovat tämän testin kautta selkiytyneet tähän samaan tilanteeseen, en mainitse nyt nimiä. Kun tiedän sen asian, niin minusta on ehdottoman välttämätöntä nyt hyväksyä täällä tämä lakialoite laiksi.

Kuten täällä edustaja Tanus jo omassa lakialoitteessaan teki tietäväksi meille, niin naisille on tehty nämä kohdunkaulasyövän testaukset, testit ja seulonnat jo 50 vuoden ajan ja mammografiat on tehty rintasyövän osalta naisille 30 vuoden ajan. Erinomaisen hienoa, että ne tehdään, eikä tätä kannata sitä kautta katsoa tasavertakysymyksenä, että ikään kuin oltaisiin sitä spekuloidessa. On hienoa, että naisille ne tehdään, mutta myöskin miehille on nämä asiat saatava kuntoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

Kysymys ei ole ainoastaan kustannuksista, joihin edustaja Lindén täällä viittasi, joissa niissäkin saatetaan saada säästöjä selkeästi. Kysymys, arvoisa puhemies, on ihmisten terveydestä, ja se on ehdoton asia. Se on ehdoton asia, ja jos me voimme pelastaa yhdenkin ihmishengen sillä, että me teemme tämän seulonnan, sillä rahalla ei voi olla merkitystä — yksilötasolla ei ole mitään merkitystä, ja yhteiskunnankin tasolla me näemme, että sillä ei ole tässä kohdassa merkitystä.

Hienoa, edustaja Tanus, että olette tehnyt tämän lakialoitteen. Toivottavasti eduskunta pystyy tämän käsittelemään nopeutetulla aikataululla ja saadaan tämä tasa-arvokysymys tältä osin ratkaistua. — Kiitos.

17.45 Ari Koponen ps: Puhemies! Salissa on ollut asiaa koskien erittäin hyviä puheita, enkä lähde niitä toistamaan. Itse haluaisin kiittää edustaja Tanusta siitä työstä, minkä hän teki näiden yli 140 allekirjoituksen saamiseksi. Se osoittaa tahtotilaa, mikä hänellä oli tämän asian eteenpäin viemiseksi.

Toivottavasti aloite saa asianmukaisen valiokuntakäsittelyn, missä kuullaan laajasti alan asiantuntijoita, ja tämän jälkeen sitten on varmasti helppo tehdä ratkaisuita. Ja ehkä loppuun vielä se, että jos kukaan ei näitä aloitteita täällä tee, niin ei myöskään mikään muutu, eli kiitos edustaja Tanukselle tästä.

17.46 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tosiaankin, hyvää miestenpäivää minunkin puolestani kaikille. Eturauhassyöpään tosiaan kuolee 900 ihmistä vuosittain, mikä on useamman kerran täällä todettu. Tällainen keski-ikäinen setämies kyllä haluaa kiittää edustaja Tanusta tästä hyvästä työstä ja sitkeästä työstä, olette jaksanut kerätä nimiä ja puhua asian puolesta.

Kiitän myös jopa senkin takia, niin kuin tässä itse asiassa edustaja Tolvanen hyvin toikaikaisemmin esille, että me, etenkin tämän ikäluokan ihmiset tai minunkin ikäluokkani ihmiset, olemme vähän sellaisia urpoja, että me vain painamme menemään, ja vaikka vähän saattaisi olla joskus sellainen tunne, että pitäisi tehdä jotain ja käydä lääkärissä, niin se vain jostain syystä jää. Henkilökohtaisesti itselläni ei tähän juttuun ole ollut ongelmia, mutta monessa muussa hommassa olen huomannut sen, että olisi pitänyt vähän aikaisemmin mennä, niin olisi päässyt paljon helpommalla. Kiitän todellakin meidän vähän avuttomien miesten puolesta, että saadaan tällainen lakialoite menemään läpi, niin että saataisiin tämä asia kuntoon, koska se on näin, että tämä syövän määrä, mikä vuosittain on, on niin raju, ettei puhuta mistään pikkuasiasta. — Kiitoksia.

17.47 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Minäkin tässä toivottelen hyvää miestenpäivää kaikille miehille, erityisesti nyt, kun tänä päivänä tuntuu, että miehiä mätkitään sieltä sun täältä joka päivä.

Kiitos edustaja Tanukselle tästä erinomaisesta aloitteesta, olen sen itsekkin allekirjoittanut. On selvää, että miesten eturauhassyöpä on takamatkalla diagnosoinnissa esimerkiksi rintasyöpään verrattuna. Uskoisin kuitenkin, että ehkä tässä seulonnassa, kun paljon lukee tuota materiaalia, sitä hiukan edelleen kuitenkin kyseenalaistetaan, onko juuri tämä hyvä seulontamenetelmä. Vuonna 2018 on aloitettu Tampereen yliopistossa Anssi Auvisen tutkimusryhmän työ, jossa etsitään sitä tapaa, mikä olisi paras. Eli ensin on PSA, sitten on tämmöinen 4K-verikoe, jonka jälkeen sitten tarvittaessa magneettikuvaus. Ainakin siinä materiaalissa, jota itse olen lukenut, on nimenomaan tuotu sitä tietyllä tapaa ylihoitamista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

ja sitä huolta, joka aiheutuu mahdollisesti korkeasta PSA-arvosta, joka ei välttämättä ole syöpää vaan se on eturauhasen liikakasvua tai tulehdusta. Tällöin ilmeisesti lääketiede on ajatellut, että haitat ylittävät hyödyt, mutta voisi tässä varmaan ajatella niin, että jos tämä saataisiin vaikka kohdennettua oikein, se voisi olla yksi.

Ja sitten erityisesti nyt se, että tämän tutkimusryhmän tulokset ovat tulossa ensi vuonna, jolloin kenties tammoinen kolmiportainen seulontamenetelmä voisi — sitähan he tutkivat, että olisiko se paras tapa, jolla saataisiin tästä asiasta kiinni, ja siinä mielessä on todella hyvä, että tämä edustaja Tanuksen lakialoite tuli tässä vaiheessa.

Niin kauan kuin meillä nyt ei ole sitä seulontaa olemassa niin, että esimerkiksi tietynikäiset miehet seulottaisiin, niin sen materiaalin perusteella, jota lääketieteellistä materiaalia luin, jos vähänkään on ongelmia, siis virtsaamiongelmia tai muuta, niin silloin pitäisi mennä lääkäriin. Ja se on juuri se ongelma miesten kanssa, että he ajattelevat, että ei tässä nyt mitään, että ei ole mikään kiire, mutta sitä voi varmasti tässä kohtaa nyt suositella suunnattoman hyvin.

Minusta oli erinomainen erään lääkäriketjun kampanja, jossa he suosittelevat tammöistä Jäärähuoltoa. Minusta voisi yrittää jotakin tammötyypistä miehille nyt kyllä lanseerata, jolloin sinne Jäärähuoltoon olisi ehkä helppo mennä jopa kaverin kanssa. Ja näihin sai minun mielestäni lahjakorttejakin ostettua, että siinä on hyvä joululahjavinkki miehille. — Kiitoksia.

17.50 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin sanoa lämpimät kiitokset kaikille edustajille hyvistä puheenvuoroista ja lämpimät kiitokset monista kiitoksista. Tämä on oikeastaan ollut aika hämmäntävää kuunnella kiitoksia, koska itse ajattelen, että jokainen teistä, jotka olette allekirjoittaneet tämän lakialoitteen, on ollut tekemässä tätä lakialoitetta. Tämä on yhteinen asia ja yhteinen ponnistus todella viedä tätä seulonta-asiaa eteenpäin.

Niin kuin tässä lakialoitteessa on sanottu, niin tässähän seulontojen käytännön järjestämisestä, kohderyhmästä ja seulonta-ajoista pyydetään säätämään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista. Todellakin, meillä on magneettitutkimusmenetelmät erittäin tarkkoja mutta koneita ei ole riittävästi tällä hetkellä. Meillä on tällä hetkellä se PSA-verikoe, jonka arvo liikakasvusta, ihan hyvänlaatuisesta, iän mukanaan tuomasta eturauhasen liikakasvusta, todella nousee jonkin verran, eli se verikoe on semmoinen hälytys, ja sitten täytyy tarkentaa se tilanne. Näitä tutkimuksia on meneillään, ja toivomme, että sieltä löytyisi vielä esimerkiksi sellainen verikoe, joka oikein täsmänä löytää ne ärhäkät, pahat syöpämuutokset.

Jos me ajattelemme kohdunkaulansyöpäseulontaa, mikä on todellakin ollut yli 50 vuotta, niin sehän alkoi papaseulonnasta eli irtosolunäytteestä. Sitä edelleenkin käytetään, mutta meillä on ollut jo pitkään, useamman vuoden ajan, HPV-testi, tammöinen virustesti, joka paljastaa tietyn tyypin virukset, jotka ovat useimmiten sen syöpämuutoksen taustalla, ja jos siitä testistä tulee plussaa, niin sitten papalla tarkennetaan ja edelleenkin koepaloilla tarkennetaan. Elikkä tätä kehittymistä ja prosessia tietysti mennään eteenpäin, ja jos ja kun toivon mukaan löytyy vielä tarkempi ja herkempi ja aina oikeaan osuva menetelmä myös eturauhassyövän toteamiseen, niin toki sitten asetuksissa sitä joustavasti voidaan muuttaa ja ottaa sellainen käyttöön.

Tärkeintä kuitenkin on, että me saamme miehetkin seulontojen piiriin. Se on juurikin niin, että se kynnyksen lähteä kontrolliin silloinkin, kun niitä vaivoja on, on monta kertaa todella liian korkealla. Vaikka itse olen naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

siellä urologialla eli niin sanotusti miesten osastolla olen ollut töissä ja pitkään myös perusterveydenhuollossa, elikkä miesten asioita ja perheiden asioita ja itse asiassa naisten kautta niitä miestenkin asioita paljon on tullut käsiteltyä.

Tämä aloite on ennen muuta meidän poikien eteen, meidän isien ja isoisien, meidän puolisoitten, ystävien ja monien miesten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Toivon todella, että tämä aloite etenee, ja lämmin kiitos kaikille teille, jotka olette olleet mukana ja jotka olette jatkossa. [Puhemies koputtaa] Tämä on meidän yhteinen asia.

17.53 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Täällä on aika moni edustaja jo kiitellyt edustaja Tanusta tästä hyvästä lakialoitteesta, ja minäkin yhdyn heihin. Meitähän on kaikista puolueista kaikkiaan 141, eli voi sanoa, että tämä on koko eduskunnan yhteinen asia, ja on aika harvinaista, että johonkin lakialoitteeseen saadaan näin paljon nimiä kerättyä.

Kuten täällä on jo moneen kertaan todettu, miesten eturauhassyöpä on Suomen yleisin syöpä ja siihen sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä — ja kuolee joka vuosi 900 miestä. Olisi todella hyvä, että nämä seulonnat nyt tulisivat kaikkien saataville. Ja kuten tästä lakialoitteetektistä ilmenee, näillä seulunnoilla, jotka verikokeesta tehdään, saataisiin 30 prosenttia miehistä parannettua tai pelastettua.

Täällä muun muassa edustaja Tolvanen toi esiin sen, että joskus näistä tulee myöskin vääriä hälytyksiä mutta että hän lukeutuu niihin miehiin, jotka mieluummin ottavat sen väärän hälytyksen vastaan kuin sen, että tulee liian myöhään sitten se tieto siitä sairastumisesta, ja uskoisin, että aika moni suomalainen mies jakaa tuon näkemyksen.

Itse muistan sen, kun noin 10 vuotta sitten Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnassa puhuimme tästä asiasta ja mietimme, pitäisikö se ottaa kaupunkitasolla käyttöön, ja esiin tuli muun muassa sellaisia asioita, että joskus, kun miehet saavat sen lukeman, korkean PSA-arvon, he ajautuvat jopa aika radikaaleihin ratkaisuihin ennen aikaisesti, koska ovat niin pelästyneitä siitä asiasta. Ja itse asiassa juurikin nämä väärät analyysit varmaankin ovat olleet osittain syynä siinä, minkä takia näihin seulontoihin ei ole vielä menty, mutta kuten sanottua, olen samaa mieltä kuin täällä usea muukin henkilö, joka tätä lakialoitetta on puoltanut, että ilman muuta tämä kannattaa ottaa käyttöön. Ja toivon, että hallitus ottaa tämän omaan ohjelmaansa ja haluaa viedä tätä hyvää aloitetta eteenpäin — erityisesti näin miestenpäivän kunniaksi haluan sanoa näin.

17.56 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt moneen kertaan viitattu tähän miestenpäivään ja on nähty, että tämä on miesten juttu. Niinhän se tietysti on sairaute-na miesten juttu, mutta tietysti se on myöskin naisten juttu, koska me olemme, kuten sanottu, isiä, vaareja, puolisoita ja niin edelleen — se on meidän yhteinen juttu yhteiskunnassa.

Tämä ei varsinaisesti ole tasa-arvokysymys myöskään siitä lähtökohdasta, miksi alun pitäen on jäänyt se, että PSA-testejä ei tehdä säännönmukaisesti miehille, mutta sen sijaan nämä seulonnat tehdään naistensairauksien osalta naisille. Se johtuu siitä, että asiantuntijat ovat olleet hieman eri mieltä PSA-testien merkityssisällöstä siinä suhteessa, että tämä PSA-arvo nousee korkealle mahdollisesti johtuen siitä, että eturauhasessa on muitakin ongelmia, jotka nostavat sitä PSA-arvoa, kuin syöpä, mutta myöskin sen vuoksi, että kaikilla yli 70-vuotiailla miehillä on PSA-arvot koholla, se liittyy ihan ikääntymiseen. Ja siinä mielessä sitten erityisesti urologit monasti ovat todenneet sen, ettei kannata lähteä hoitamaan sellaista, koska se kuolinsyy aikanaan miehillä sitten tulee olemaan joka tapauksessa joku

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

toinen kuin tämä eturauhassyöpä, vaikka se arvo olisikin koholla. Ja sen takia on katsottu, että on taloudellisesti liian raskasta yhteiskunnan lähteä hoitamaan näitä kohonneita PSA-arvoja.

Mutta, niin kuin sanottu, tässä on löydetty nyt jo tekniikat varmistaa se, että jos löytyy kohonnut arvo, niin sitä pystytään seuraamaan systemaattisesti ja nähdään nykyisellä tekniikalla myöskin se, onko se kriittinen vai ei, jolloin vähintään nyt ollaan siinä tilanteessa, että pitäisi mahdollistaa aidosti tämä PSA-testeihin meneminen sillä tavalla, että se ei ole vapaaehtoinen.

Minä otin tuon oman esimerkkini tuossa. En varmasti olisi mennyt PSA-testiin niillä tiedoilla, mitä minulla oli, ja niillä tuntemuksilla, mitä minulla oli — ei ollut mitään syytä mennä — mutta se, että se oli pakollinen tässä tilanteessa ja tehdään pakolliseksi, oli yhden esimerkin kautta nyt esimerkki siitä, millä tavalla ne asiat voidaan hoitaa. Ja sen takia soisi sen, että tämä tehdään säännönmukaisesti, on se sitten kerran kolmessa vuodessa tai kerran viidessä vuodessa, yli 45- tai yli 50-vuotiaille, ja tällä takuulla pelastetaan monta ihmishenkeä. Kuten sanottu, tässä ihmishengellä ei ole hintaa silloin, kun me puhumme terveydestä — se on ykkösasia meille kaikille.

17.58 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Tulin tänne saliin ihan vain sen takia, että halusin tulla kiittämään koko sydämeni pohjasta teitä, edustaja Tanus, tämän lakialoitteen tekemisestä. Näin miestenpäivänä on mahtavaa, että päästään juhlimaan tällaista tasa-arvotekoa ja tekoa kaikkien miesten terveyden ja hyvinvoinnin puolesta. Te olette se, joka on pistänyt tämän liikkeelle, ja olette saanut laajan rintaman siihen. Liian harvoin täällä eduskunnassa mennään asiat edellä. Pitäisi olla niin, että silloin, kun ollaan samaa mieltä, voidaan allekirjoittaa, voidaan kehua, voidaan antaa palautetta, ja tässä on sellainen hetki, ja olette saaneet nyt sitä ihan roppakaupalla.

Olisin myöskin kirjoittanut puheen, mutta en kerennyt, ja harmittaa älyttömän paljon. Olisin myöskin puhunut tämän asian puolesta, mutta onneksi pääsen nyt ainakin kiittämään teitä tästä asiasta. Ja tosiaan 900 miestä kun kuolee vuosittain, niin tuolla pihalla sytytetään 900 kynttilää. Jokaisen kannattaa käydä tämän keskustelun jälkeen siellä.

Arvoisa herra puhemies! Jos tätä keskustelua on mahdollista jatkaa muiden asiakohtien jälkeen, niin pidän kyllä mielelläni ihan aidon puheen tämän jälkeen, mutta se on tietenkin teidän harkinnassanne, jos se keskustelu loppuu nyt tähän. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Harkinta päättyi, keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.